І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 58. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1965 No. 58. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 26 березня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ҐУБЕРНАТОР ВОЛЛЕС НЕ ПРИЙНЯВ ПРЕДСТАВНИКІВ 25,000 ДЕМОНСТРАНТІВ, які в четвер 25-го березня закінчили свій 54-милевий похід із Селми до Монтґомері, де бажали передати губернаторові Алабами петицію в справі справедливої реєстрації виборців та допущення до голосування негритянського населення. Воллес коло 2-ої години по полудні переказував, що прийме демонстрантів аж тоді, коли розійдеться демонстрація, але пізніше стейтова поліція двічі не допустила делеґації до будинку, а коли вкінці 20-членна делеґація могла ввійти до залі, то їй заявили, що губернатор вже вийшов із будинку. Д-р Кінґ, провідник демонстрантів, заявив: „Ми не залишимо своєї справи. Ми щойно зачали цей рух, і жадна хвиля расизму не зможе нас затримати!"

АСТРОНАВТИ ҐРІССОМ І ЯНҐ ЗАЯВИЛИ, ЩО ВДАВСЯ ЇХНІЙ ЛЕТ МАЙЖЕ НА 100 ВІДСОТКІВ. Вони казали на пресовій конференції, що лет довкола Землі дав їм багато інформацій про те, як треба буде поводитися під час лету до Місяця десь коло 1970-го року. Командор Вірджіл І. Ґріссом і майор Джан В. Янґ заявили, що вони вдоволені з лету і радо були б довше літали. Вони обидва в п'ятницю 26-го березня будуть у Вашинґтоні гостями президента Джансона, який відзначить їх Золотими Медалями Заслуги та вшанує їх прийняттям. На летовище по астронавтів поїде віце-президент Гюберт Гомфрі, який із ними разом поїде вулицями столиці до Білого Дому. В понеділок, 29-го березня астронавтів вшанове парадою по Бродвею місто Ню Йорк.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ЩОРОКУ ПО $510,000,000 на те, щоб бідні райони цієї країни могли постійно діставати допомогу. За бідні райони вважаються ті околиці, де є більше число безробітних, і де особисті прибутки населення є дуже низькі. З цієї федеральної допомоги мали б користати райони, а не окремі міста чи повіти. Президент звернувся в цій справі окремим письмом до обидвох Палат Конґресу, заявляючи, що ці економічно відсталі райони стримують економічний розвиток цілої країни. Президент плянує зорганізувати при Департаменті Торгівлі окремий уряд, який займався б цією допомогою.

ЛІБЕРАЛЬНІ РЕСПУБЛІКАНЦІ ЗА ПОШИРЕННЯ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ, який внесли до Конґресу представники уряду, і який підтримує президент Джансон. Сенатор-республіканець із Ню Йорку Джекоб К. Джевітс заявив в Сенатській Правничій Комісії, що урядовий законопроєкт не відноситься до всіх стейтів, і тому не зліквідує всіх виборчих надужить у відношенні до негритянського населення. Конґресмен-республіканець із Ню Йорку Джан В. Ліндсей сказав в Палатній Правничій Комісії, що в багатьох стейтах не буде федеральних реєстраторів, і тому негритянські виборці не зможуть там зареєструватися і голосувати.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПЕРЕСТОРОГИ НА ПАЧКАХ ІЗ ЦИГАРКАМИ, — д-р Томас Карлайл, представник Товариства для поборювання пістряка, і д-р Д. Е. Дженкінс, делеґат Крайового Туберкулічного Товариства. Обидва вони зізнавали в Сенатській Торговельній Комісії. Обидва вони підтримували внесок головного лікаря д-ра Лютера Террі, згідно з яким на кождій пачці з цигарками мав би бути напис про те, що куріння шкодить здоров'ю; така сама пересторога мала б бути і при кождій реклямі про цигарки і тютюн. На пачках із цигарками мало б бути зазначено, скільки є нікотини й теру в цигарках. Д-р Карлайл казав, що немає сумніву про шкідливість куріння. Д-р Дженкінс твердив, що куріння спричинює не тільки пістряка легенів, але й інші недуги легенів.

У СВІТІ

„СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ І КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЗАМИРЯТЬСЯ, коли Америка поширить війну в Азії — заявив комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай в інтерв'ю, що його дав французькому тижневикові „Нувель Ль'Обсерсер". Водночас він повторив комуністичну передумову щодо „миру" у В'єтнамі — відкликання з Південного В'єтнаму всього американського війська.

У ЦЕЙЛЬОНІ ЗАПРИСЯЖЕНО НОВОГО ПРЕМ'ЄРА: став ним прозахідній політик Дудлі Сананаяке. Він заявив, що буде триматися строгої невтральної політики, але потвердив своє становище проти військової бази для Комуністичного Китаю, що її хотіла признати в Цейльоні прем'єр пані Сірімаво Бандаранайке. Новий міністер фінансів заявив, що він негайно переговорюватиме про признання грошового відшкодування західнім державам, насправді Америці, за сконфісковане в Цейльоні попереднім урядом американське майно. Коли це станеться — ЗДА відновлять економічну допомогу Цейльонові.

В БРИТІЙСЬКІЙ ПАЛАТІ ГРОМАД ПРИЙШЛО В МИНУЛИЙ ЧЕТВЕР ДО БУРХЛИВИХ СЦЕН. Консервативна опозиція закинула теперішньому соціялістичному урядові, що він хоче всю оборону Британії поставити під захист американської атомової зброї, але водночас готов „встромити ніж у спину Америки", не помагаючи Америці в справі В'єтнаму. Тоді соціялісти пригадали консерватистам, що консервативний уряд повів був війну проти Єгипту в 1956 році проти волі Америки та що лідер консерватистів, Алек Даґлас Гюм був приватним секретарем прем'єра Невіля Чемберлена, який підписав угодівський договір з Гітлером у Мюнхені в 1938 році.

ПОЛЬЩА ВИЗНАЛА „ДЕ ФАКТО" ЕВРОПЕЙСЬКУ ЕКОНОМІЧНУ СПІЛЬНОТУ, заповівши вислання до головної кватири тієї могутньої західньо-европейської господарської організації свого представника для переговорів про торговельні взаємини. До нього часу всі комуністичні країни таврували Західню Економічну Спільноту (Спільний Господарський Ринок), як „бльок капіталістичних монополістів", звернений проти „соціялізму".

ІСНУЄ ГОСТРА НЕБЕЗПЕКА, ЩО ІЗРАЇЛЬ ЗААТАКУЄ АРАБСЬКИХ СУСІДІВ ще в цьому 1965 році — твердить йорданський король Гуссейн. Він пояснює це бажанням Ізраїлю перехилити знову рівновагу сил на Середньому Сході у свою сторону, та острахом Ізраїлю з приводу зросту збройної сили Єгипту. Гуссейн таврував західньо-німецьких державних мужів за те, що вони нічого не сказали йому під час його недавніх відвідин у Німеччині про свій договір з Ізраїлем щодо достави зброї.

АРАБСЬКІ МОНАРХІСТИ В ЄМЕНІ ОСЯГНУЛИ ПОВАЖНИЙ УСПІХ, здобули місто Гаріб недалеко кордону Савді Арабії, звідкіля монархісти дістають допомогу проти ліво-республіканського режиму, підтримуваного Єгиптом. Хоч в Ємені є коло 50.000 єгипетського війська, проте воно зосереджене в обширі столиці Сани й пильнує головних шляхів в Ємені. Монархісти вбили у битві за Гаріб понад сотню вояків державної армії.

25,000 ДЕМОНСТРАНТІВ ВІДБУЛИ ПОХІД ДО СТОЛИЦІ АЛАБАМИ; ГУБЕРНАТОР НЕ ПРИЙНЯВ ДЕЛЕҐАЦІЇ

Монтґомері, Алабама. — В демонстраційному поході із Селми до Монтґомері в останньому дні в четвер 25-го — березня взяло участь більше як 25 000 осіб, які зібралися в районі будинку губернатора, щоб передати йому петицію в справі всього негритянського населення, що є у виборчому віці. Але губернатор Джордж С. Воллес не прийняв представників демонстрантів із д-ром Мартином Лютером Кінґом на чолі. Губернатор Воллес через своїх помічників давав зрозуміти представникам демонстраційного походу, що він не може прийняти жадної делеґації так довго, як довго триває демонстрація. Воллес був в урядовому бюрі і навіть час від часу підносив заслону на вікнах та дивився на демонстрантів. Пізніше делеґація із 20-ох осіб двічі хотіла увійти до будинку, але поліція її не допустила. Коли ж за третім разом делеґація дійшла до бюра, то їй заявили, що губернатор Воллес вже вийшов із будинку. На чолі походу побіч д-ра Кінґа йшла його жінка Коретта. В поході маршував підсекретар в Об'єднаних Націях д-р Ралф Банч. Похід тягнувся три милі. 54 мінути після початку походу його кінець щойно рушався з місця. В поході більшість становили негри, але але між демонстрантами було й поважне число білих, які прибули з різних стейтів, щоб взяти участь в демонстрації. Під палатою губернатора чути було оклики: „Зараз давайте свободу!". Під час маршу демонстранти співали гимн тих, що змагаються за грамадянські права „Ми переможемо". Здовж вулиць населення вітало д-ра Кінґа окликами „Боже, вас благослови", на що він відповідав тим самим привітом. Шкільні діти стояли перед школами, а старші учні гукали: „Маршуй маршуй, Мартине, ми підемо за тобою!" Біле населення іґнорувало демонстрантів, які несли малі американські прапорці, а деякі мали алабамські хоругвки і прапори Об'єднаних Націй. Численні промовці називали цю демонстрацію, що почалася в неділю 21-го березня, найбільшою демонстрацією в обороні громадянських прав. На трибуні промовляли два негри — відзначені нагородою Нобеля — д-р Кінґ і д-р Банч. В останньому дні походу взяли участь всі визначні провідники боротьби за виборчі права негрів. Д-р Кінґ заявив перед стейтовим Капітолем: „Ми не завернемо із свого шляху. Ми тепер в поході. Так, ми в поході, і жадна сила расизму нас не затримає!" Треба підкреслити, що похід відбувся спокійно. В петиції пишеться про те, що демонстранти не прийшли тільки з віддалі 54-ох миль із міста Селми. „Ми прийшли із віддалі трьох століть терпіння й нужди. Ми прийшли заявити вам, губернаторе, що ми — вже тепер мусимо мати волю!"

Рада Крайової Промислової Конференції передбачає добробут

Вашинґтон. — Рада Крайової Промислової Конферінції досліджувала економіку цієї країни і ствердила, що в найближчому часі буде добробут у ЗДА, бо у всіх ділянках промислу буде збільшений рух. Директор Інституту, який досліджує справу затруднення, Гаролд С. Тейлор, висловив пересторогу, що вже в цьому році на ринок праці вийде 500 000 молодих осіб більше в порівнянні з попередніми роками. І такий стан буде тривати в найближчих п'ятьох роках. Найгірше в цій справі це те, що цей прибуток на ринку праці складається зі невишколених і неосвічених молодих осіб, які деколи не закінчили навіть гай скулу. Батьки повинні дбати про те, щоб їхні діти здобували якнайбільше загальної і фахової освіти.

Л. Молодожанин відбув студійну подорож по Европі

Париж. — Л. Молодожанин, автор проєкту пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, відбув останніми місяцями довшу студійну подорож по різних країнах Европи. У Норвегії він зробив відливи деяких скульптур у бронзі, при цьому знайомився із скульптурними пам'ятками і творами Осльо та Стокгольну, зокрема з парками Міллеса і Веланда. У Німеччині відвідав Мюнхен і Новий Ульм, де оглянув кладовище, на якому похований письменник Іван Багряний і заплянував виконання проєкту надмогильного пам'ятника на його могилі. У Німеччині Л. Молодожанин замовив спеціяльне шкло для виготовлюваних ним тепер у Канаді вітражів для нової катедри у Вінніпегу. У Франції відвідав Париж і південь Франції, де був гостем відомого українського маляра Олександра Грищенка і де виконав його погруддя. Після перебування у Франції відвідав Еспанію, ознайомлюючись із творчістю еспанських малярів і скульпторів. Закінчив свою подорож Л. Молодожанин відвідинами Голляндії, де він жив і студіював після другої світової війни.

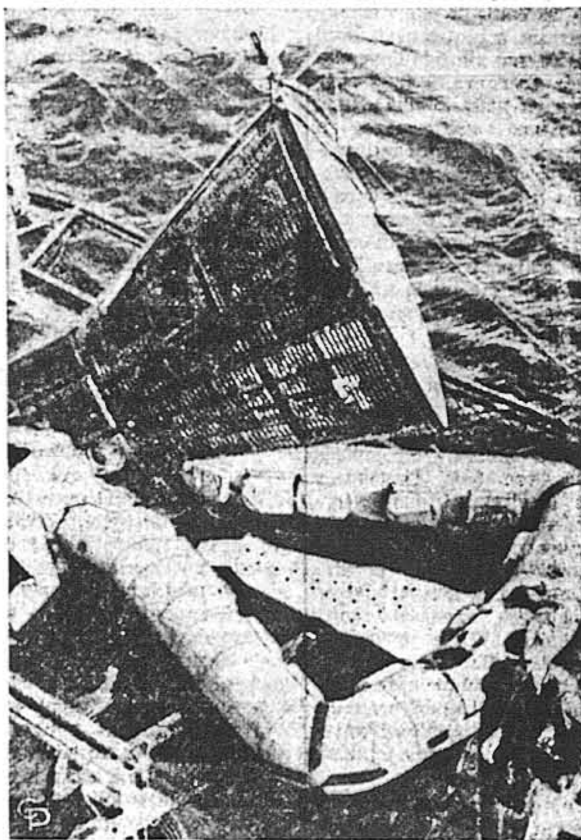
Священик В. Цішек розповідає про повстання в'язнів у совєтському концтаборі

В сьогоднішньому числі „Свободи", на другій сторінці, надрукований уривок із спогадів Волтера Цішека, католицького священика - єзуїта про його душпастирську діяльність і переживання в совєтських тюрмах і концтаборах, в яких він перебув цілих двадцять і три роки. В цьому уривку автор розповідає про зорганізоване українськими й іншими в'язнями повстання в одному із таборів і його трагічний кінець після інтервенції совєтських змоторизованих військових частин. Книжку о. В. Цішека „З Богом у Росії" опублікувало в 1964 році американське видавництво МекҐров-Гілл Бук Компані.

Священик Волтер Цішек

ПІСЛЯ ТРИКРАТНОГО ЛЕТУ НАВКОЛО ЗЕМЛІ

Космічну кабіну „Джемінай-3", що в ній астронавти Ґріссом і Янґ відбули свою успішну подорож навколо Землі, витягають з моря на борт американського авіоносця „Інтрепід".

ЗДА ГОТОВІ ДАТИ ЕКОНОМІЧНУ Й СОЦІЯЛЬНУ ДОПОМОГУ ПІВДЕННІЙ АЗІЇ, КОЛИ НАСТАНЕ ТАМ МИР

Вашингтон. — „З'єднані Держави споглядають вперед, чекаючи того дня, коли-то Південна Азія звільниться від терору, підривної дії і атентатів і коли не потребуватиме військової допомоги й підтримки проти аґресії, тільки економічної і соціяльної співпраці задля поступу і миру". Таку заяву склав президент Джансон на двогодинному засіданні всіх членів Уряду під його проводом в минулий четвер 25 ц.м. і ту заяву в цілості оприлюднено. Президент підкреслив в ній свою готовість поїхати в кожному часі на кожне місце для нарад у справі замирення в Південному В'єтнамі, якщо тільки будуть реальні вигляди на успіх такої зустрічі. Однак покищо — заявив він — ніодна комуністична країна не подала найменшої познаки, що вона готова виректися аґресії проти вільного південно-в'єтнамського народу. Президент заявив з притиском, що у Південному В'єтнамі не боряться білі проти азійців, а азійські комуністи воюють проти своїх південних азійських братів. В тій війні Америка втратила кількасот вояків, але південні в'єтнамці втратили вже десятки тисяч убитими і раненими. Президент ще раз заявив, що Америка не має ніяких територіяльних ані господарських амбіцій чи претенсій у Південній Азії і що негайно відкличе свої війська, як припиниться ведена з комуністичної півночі аґресія. — Цю заяву президента Джансона американська преса коментує, як виразний натяк, що Америка готова проголосити плян господарської відбудови Південної Азії на зразок пляну Маршалла, що став підвалиною для відбудови цілої Західньої Европи. Коли б дійсно в Південній Азії настав мир, то такий американський економічний плян міг би охопити також комуністичний Північний В'єтнам. Заяву Президента коментують також як тактичний маневр, що має на меті заспокоєння міжнародної опінії, яка захвилювалась у зв'язку зі стосуванням газових атак проти південно-в'єтнамських комуністичних партизанів.

У Західній Німеччині продовжено термін судового розгляду гітлерських злочинів

Бонн. — Західня Німеччина продовжила термін судового переслідування нацистських злочинів до 31-го грудня 1969-го року, отож на 4 роки і 8 місяців. За первісним законодавством те переслідування повинно було закінчитись 8 травня ц.р., себто 20 років після капітуляції Німеччини в останній війні. 14 000 справ, які знаходяться в слідстві, і всі ті, проти яких в міжчасі поведеться слідство, можуть стати предметом судових розправ також після 31-го грудня 1969 року. Бундестаґ прийняв ту постанову 364 голосами проти 94 при 4-х, що стрималися. Гадають, що в найближчих днях затвердить цю постанову ще вища палата парляменту, Бундесрат. Негайно після того засідання парляменту західньо-німецький міністер справедливости Евальд Бухер подався до димісії, не погодившись із прийняттям у парляменті законом про продовження терміну для судового переслідування злочинів нацистів. Його партія Вільних демократів розраховує на приєднання собі більше голосів у парляментарних виборах в найближчому місяці вересні, бо сірий німецький обиватель не хоче, щоб йому судовими розправами вічно пригадувати період Гітлера.

Українські студенти візьмуть участь в пікетуванні совєтського представництва

Ню Йорк. — В суботу 27-го березня відбудеться пікетування совєтського представництва до Об'єднаних Націй у Ню Йорку, зорганізоване Консервативним Студентським Клюбом Нюйоркського Міського Коледжу. В пікетуванні візьмуть, на прохання управи Клюбу, участь також українські студенти, члени Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського. Пікетуванням совєтського представництва до ОН американські й українські студенти запротестують проти бешкетів совєтської молоді під американською амбасадою у Москві. Збірка учасників цієї демонстрації призначена на годину 12-ту вполудне на збігу 68-ої вулиці і Парк Евню у Ню Йорку.

НАСТУП НА РЕЛІГІЮ

У Донецьку створили піврічну школу атеїстів, де навчають 150 пропаґандистів.

Їх завдання — боротися з релігією, — розповідає 11 березня ц. р. кореспондент „Радянської України".

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ТРИНАДЦЯТИЙ СОБОР УГПЦЕРКВИ В КАНАДІ ВІДБУДЕТЬСЯ В ТРАВНІ 1965 РОКУ

Вінніпеґ. — Як повідомляє офіційний орган УГПЦ з 15 березня ц. р., згідно з рішенням Консисторії Української Греко-Православної Церкви в Канаді на її нарадах 26-28 грудня 1964 р., звичайний XIII з черги Собор відбудеться в днях 22-24 травня 1965 р. Наради відбудуться в готелі Роял Александра у Вінніпезі. У програмі Собору передбачені: звіти — митрополита Іларіона про загальний стан УГПЦ і голови президії Консисторії о. прот. Т. Ковалишина про фінансово-господарський та організаційний стан Церкви, а далі доповіді про „Стан православія і сучасні християнські рухи", „Стан Православної Церкви в Україні" і „Відношення УГПЦ до сучасних церковних подій". На Соборі можуть бути також гості, але без права участи в дискусії та в голосуванні.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОБ'ЄДНАННЯ КОМБАТАНТІВ УГА

Мюнхен. — Загальні збори членів Об'єднання комбатантів УГА в Мюнхені відбулися 12 лютого 1965, в домівці УХР.

Зборами проводив голова об'єднання д-р мед. Б. Питлик, а управа зложила звіт з своєї діяльности за минулу каденцію. На внесок Контрольної комісії уділено уступаючій управі одноголосно абсолюторію.

Опісля на внесок комісії матки під проводом д-ра Миколи Хробака, вибрано через аклямацію нову управу: голова — Степан Шах; заступник — Максим Брилинський (він сповнятиме обов'язки скарбника); секретар — Гнат Мартинець; бібліотекар — д-р Іван Ковальський. До Контрольної комісії ввійшли: д-р Сократ Іваницький, Іван Кузів, сотник Філярет Щуровський.

ШЕВЧЕНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ В СИРАКЮЗАХ

Сиракюзи, Н. Й. — Дня 14 березня ц. р. відбулася тут Святочна Академія в честь Т. Шевченка, яку підготовив місцевий Відділ УККА. Святочну промову виголосив мґр С. Чолій. Доповідач представив великого поета, як трибуна не однієї часово обмеженої доби, але герольда, що віщує не тільки краще майбутнє свого народу, але закликає до боротьби. В дальшу програму входило мистецьке читання поеми „Великий Льох", якого виконавцями були: Ф. Войтович, О. Кравс, Г. Тимченко, Н. Новохатько, О. Федрович, О. Чорній, Д. Лозинський, З. М'ягкий, І. Слонський, і С. Чорній, а також виступи хору „Сурма" під мистецьким керівництвом З. М'ягкого, який відспівав такі пісні: „Огні горять", „Повій вітре" та „Закувала та сива зозуля". Свято закінчено відспіванням національного гимну.

ДОПОВІДЬ ПРО ДАЛЕКИЙ СХІД У НЮ ЙОРКУ

Товариство Українських Інженерів, Відділ в Ню Йорку, влаштовує в найближчу суботу, 27 березня ц. р. в приміщенні Українського Інституту Америки при 2 Е. 79 вул. в Ню Йорку доповідь та висвітлення подорожнього фільму д-ра Бориса Лотоцького з подорожі по Далекому Сході (Цейлон, Ангкор-Ват, Гонг Конг) та Південній Америці (Еквадор, Перу, Бразилія, Колюмбія). Початок о год. 7. веч. По доповіді гутірка.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

З УКРАЇНИ — ДО ІНДІЇ

Робітники Дніпропетровського заводу металевих конструкцій дотерміново виготовили дві доменні та дві мартенівські печі. Їх відіслали до Індії, — пише „Радянська Україна" з 12 березня ц. р.

ЛЕДВЕ СВІТАЄ, А А ДІВЧАТА ВЖЕ ПРАЦЮЮТЬ

„Село ще спить, коли дівчата сходяться . . . Уже не один тиждень старанно працює ланка Марії Гончар на вивозі місцевих добрив на поля. Колгоспниці заготовили 35 центнерів попелу та 40 центнерів пташиного посліду, — розповідає А. Герасимчук у „Молоді України" з 17 березня ц. р. про будні дівчат села Приворітського, Кам'янецького району, Хмельницької области.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ГУРТОЖИТОК

У будівельних гуртожитках міста Сум мешкають понад дві тисячі молодих людей.

Як виглядають ці гуртожитки, пишуть учні будівельної та музичної школи 9 березня ц. р. в часописі „Молодь України":

Коридори, кімнати, кухні — все це ледве освітлене. Нема де помитися і випрати білизну, взуття сушать у кімнатах.

Нестача мисок, відер, шафок . . . А найгірше, — скаржаться учні, — це те, що молоді подружжя не живуть у відокремлених кімнатах, а разом з усіма.

СЦЕНКА З ПОБУТУ У ЧЕРНІВЦЯХ

Чернівці. Середня школа ч. 2. До однієї з кляс зайшов Володимир Чабан, працівник міліції. Між ним і старшоклясниками відбувається така розмова, яку передає П. Войцехівський, кореспондент „Молоді України" з 10 березня ц. року:

— Ось що, друзі! Завтра неділя. Значить базарний день. Ви допоможете нам?

Очі в школярів засвітилися цікавістю.

— Злодіїв ловити?

— Ні, з цим у нас уже в порядку.

Тепер черга на спекулянтів . . .

ЯК ВИГЛЯДАЄ „БУДИНОК КОЛГОСПНИКА"

Одеський „будинок колгоспника", як пише 7 березня ц. р. кореспондент „Радянської Культури" Ю. Удовиченко, виглядає так:

„Червоні ситцеві скатертини на перекошених столах; пудові колодки-замки на обшарпаних шафах; старовинні облізлі люстра; затоптані продавлені матраци на ліжках; відсутність теплої води".

А їдальня в „будинку колгоспника"?

„Антисанітарний стан, атмосфера корчми і — вкрай примітивне меню" . . .

ЗИМОЮ ДОЯТЬ, ЯК І ВЛІТКУ

Кореспондент „Молоді України" 2 березня ц. р. пише з Миколаєва, як то йде молоко „на честь виборів": „Від молочної фарми колгоспу „Шлях до нового життя", Жовтневого району, одна за одною відходять цистерни, наповнені молоком. Хоч надворі зима, але надоюють його, як і в літній час".

ПЕРЕВИКОНУЮТЬ НОРМИ ВІД . . . ЩАСТЯ

На світлині часопису „Радянська Україна" з 13 березня ц. р. двоє молодих усміхнених облич. Далі — текст. Він — Леонід Мерецький, — токар Вінницької аґрегатної фабрики; вона — Лариса, його дружина — також токар.

— Чому перевиконуєте норми?

— А від щастя . . ."

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Кожний на своєму місці

Читачі газет з останніх днів мали можливість ствердити особливо яскраву калейдоскопічну різнородність прерізних одночасних подій. Вагітний трагічними моментами хід війни у Південному В'єтнамі, непослаблена загроза розросту в'єтнамського конфлікту в нову велику війну. Вислання у всесвіт спершу совєтського „Восходу", а через 6 днів після того американського космічного корабля „Моллі Бравн", з переломовими для астронавтики успіхами кожного з них. Демонстраційний похід муринів і білих з Селми до Монтґомері в стейті Алабама, на віддаль 50 миль. Вислання нової американської ракети, що поцілила Місяць, переславши з тієї своєї дороги на Землю прецінні для плянетарних дослідів світлини. Надзвичайно важливі наради в одній з комісій Об'єднаних Націй над сумними для людства перспективами — відставання харчової продукції від блискавичного зросту населення світу. Метушлива діяльність західньої дипломатії, щоб ані конфлікт між Ізраїлем і Єгиптом, ані напружена ситуація на Кіпрі не розпалили нової війни. Наради американського Конґресу, британської палати громад, німецького бундестаґу, жидівського кнессету чи Арабської Ліґи в Каїро — скрізь над найповажнішими справами даних країн і т. д.

Життя пливе тисяччю річищ і ні на мить не зупиняється. У цій масстатичній різнородності породжує подив праця окремих осіб і окремих колективів незалежно одні від одних — кожний у своїй ділянці, кожний на своєму місці, у справах, які ніби одна з одною не мають нічого спільного, а які в сумі творять зміст сучасної доби. Ніщо не стається само від себе, все творять і всім керують люди. Тому одно діється добре, друге погано. Справжнє лихо починається тоді, коли люди не вміють знаходити спільного знаменника для суперечних думок і інтересів, — хоч інколи ці суперечності такі великі, що неможливо їх погодити. Йдеться про те, щоб не витрачати марно енерґії, щоб єднати свої сили й дії проти тих, які не мають доброї волі і пляново порушують лад і мир у світі. Йдеться про те, щоб кожний робив своє діло, на якому він розуміється, щоб не шукати зайвої, нікому непотрібної сварні, щоб мати завжди на увазі той нестримний похід життя.

Ясно, що стосується це в однаковій мірі й українських людей, української спільноти.

Непримиренність до комунізму жива

В часі між червнем 1964 і лютим 1965 року Дослідний Відділ Радіо „Вільна Европа" провів цікавий експеримент — опитування прибулих з-поза залізної заслони чи то як туристів, чи як членів таких чи інших делеґацій громадян чотирьох сателітних країн: Чехо-Словаччини, Румунії, Угорщини і Польщі. Метою опитування було дослідити й устійнити ставлення громадян названих „народнодемократичних" країн до комунізму, під режимом якого їм доводиться жити.

Опитування охопило 2 872 особи, з яких 90% прибули за офіційним дозволом комуністичної влади і не мали ніякого наміру „вибирати волю", значить, залишатися на Заході. Десять відсотків з-поміж опитуваних були втікачами, тобто людьми, які втекли із своїх країн.

Найважливішим і просто ревеляційним вислідом опитування є наявність глибоко неґативного, а то й ворожого ставлення до комунізму серед громадян, опанованих комуністами держав. З усіх 424 чехів і словаків 41% заявило рішуче й відкрито свою „безкомпромісову ворожість до комунізму". Непримиренними антикомуністами визначило себе 39% з-поміж 285 румунів. Ще більша кількість людей, наставлених вороже до „будування комунізму" у Польщі, бо аж 45% на всіх 859 опитуваних поляків, та на Угорщині 51% з-поміж опитуваних громадян, які заявили себе рішучими ворогами комуністичної системи.

Водночас із цим дуже низькою відсотково виявилася кількість наставлених позитивно до комунізму громадян цих комуністичних держав. За комуністичною системою заявилося тільки 6% поляків, 7% угорців, 13% румунів і14% чехів та словаків.

Майже половина з усіх опитуваних не заявилася категорично проти комунізму, але й вони — 45% з усіх 424 опитуваних чехів та словаків, 48% з усіх 285 румунів, 42% із 1 310 угорців та 49% із 859 поляків — мають різні застереження до комунізму, його ідеї та методів і навіть схиляються у великій мірі до антикомунізму.

Висліди проведеного опитування доводять, що, не зважаючи на двадцять років терору, тиску й насильного нав'язування населенню комуністичної ідеї, комуністам не вдалося опанувати духово поневолених ними народів. Кількість прихильників комунізму в сателітних країнах порівняльно невелика. Зате безкомпромісовість і непримиренність до комунізму дуже жива й активна. Більшість населення комунізм категорично відкидає і бажає чимскорше вирватися з-під його диявольського панування.

А. Заплітний

МОСКВА ВСЕ ТАКА САМА

Усунення від влади Хрущова викликало в політичних колах та в пресі ЗДА повінь дискусій і статтей на тему: що було причиною цього, здається, безкровного перевороту і чим є ця, на думку авторів статтей, не розгадана країна, яку вони по нинішній день називають Росією. Дехто твердив, що причиною усунення Хрущова була харчова криза, викликана його експериментами в рільництві. Інші вважали, що він був брутальний та ароґантний і не вмів наладнати добрих відносин з китайською компартією, а особливо з її першим секретарем Мао Тсе-тунґом. Багатохто ще й досі не може зрозуміти невдячности Брежнєва і Косиґіна, які були найближчими співробітниками Хрущова, яких він вивів на найвищі щаблі державної і партійної драбини.

У зв'язку з наведеними вище міркуваннями авторові цих рядків пригадалися незнані, але типові факти з російського життя, які описав князь Отто фон Бісмарк у своїх „Думках і споминах".

Бісмарк був довгий час керманичем пруської, а пізніше німецької закордонної політики. Спритними й енерґійними політичними ходами йому вдалося в 1871 р. об'єднати Німеччину. Загально уважають його за найкращого представника так званої реальної політики. Вдячні німці називають його „залізним канцлером".

У перших роках своєї діяльности Бісмарк сказав: „Якби України не було, то треба було б її видумати". Він не мав жадного упередження до сучасної йому російської держави з її східнім деспотизмом. Навпаки, довів до союзу з нею. У своєму заповіті він радив німцям оминати війни з Росією. А якби Німеччина була примушена з кимсь воювати, вона повинна запевнити собі невтральність Росії, і ніколи не вести війни на два фронти. Такий його погляд спирався на солідну підставу: російські правителі мали подібні погляди на взаємини з Німеччиною, і між обома державами не було поважних спірних справ. Розуміється, „залізний канцлер" уважав свої погляди слушними до моменту, поки відносини між обома державами основно не зміняться.

У роках 1859-1862 Бісмарк був пруським послом у Петербурзі. Щоб дістатися до міністерства закордонних справ, він мусів їздити попри незагороджену велику площу. На середині цієї площі стояв у повній військовій готовості російський вояк. Кожного разу, коли посол дивився на цього солдата, ставало перед ним питання: пощо він там стоїть і кого стереже? При товариській зустрічі Бісмарк спитав команданта петербурзького гарнізону, чому на тій площі завжди стоїть варта? Командант відповів, що перший раз про це чує, але справу перевірить і дасть відповідь.

Минали місяці і роки. Бісмарк утратив терпець і звернувся до міністра військових справ, який дав подібну відповідь, як командант гарнізону. По довшому часі цей міністер дав йому таке виснення: „Ще цариця Анна, десь у 1740 році, проїжджаючи попри цю площу ранньою весною, побачила дуже гарну квітку. Щоб ніхто ту квітку не зірвав, вона наказала поставити біля неї варту. Квітка зів'яла, але варту змінюють аж донині. Її вже там більше не буде".

Не зважаючи на суворий північний клімат, вдень і вночі, взимі і вліті, стояли російські вояки, без якої - будь потреби, приблизно 120 років на варті. Якби не цікавість пруського посла, то вони напевно стояли б до революції 1917 року, а може й довше.

Цей факт Бісмарк навів як приклад діяння сучасної йому бездушної, безжалісної державної машини.

Українська історія — це безперервний ланцюг це страхітливіших проявів тієї жорстокої машини, щоб згадати тільки про штучний голод, що його зорганізував московський комуністичний режим на Україні в 1932-1933 роках з мільйонами невинних жертв.

Тому твердження преси або так званих знавців російських справ, нібито недостача харчів і предметів щоденного вжитку, невміння погодитися з китайською компартією були причиною усунення Хрущова — цілком безпідставні. Вони тільки йдуть по лінії московської пропаґанди, яка хоче закрити суть справи і сяк-так виправдати кремлівських змовників в очах світу.

Доля російських підданих. Їхні потреби, терпіння і болі ніколи не лежали на серці білих чи червоних правителів. Історія доказує, що чим жорстокіші були царі та секретарі компартії, з тим більшим подивом і признанням ставилися до них широкі кола московського суспільства, прощаючи їм навіть найбільші злочини, коли вони мали будь-які успіхи в закордонній політиці і побільшували територію імперії. Прикладами можуть бути цар Іван Лютий, Петро І, Ленін, Сталін і навіть Хрущов.

Другий факт кидає світло на поставу правлячих кіл до підданих і підданих до їхніх правителів.

До пруської амбасади заїхав несподівано російський міністер закордонних справ. Всі припускали, що цю візиту спричинила якась дуже важлива міжнародна подія. Одначе виявилось, що так не є. Міністер приїхав просити пруський уряд прислати двох лікарів до Петербургу, щоб вони робили масажі хворому цареві. Вони будуть добре винагороджені, а російський уряд буде вдячний за цю прислугу. Очевидно все мусить залишитися у великій таємниці.

Яку велику вагу прив'язував російський уряд до цієї дрібної справи, може свідчити власноручний лист царя до пруського короля, в якому він так мотивував своє прохання: „З росіянами я завжди дам собі раду, коли можу дивитися їм прямо в очі; але на спині я не маю очей, і тому не можу нікого з них припустити близько до себе".

Пізніше Бісмарк так коментував цей лист: не зважаючи на велику відданість російського народу цареві, він не знайшов між своїми підданими навіть двох осіб, яким довірив би свою особисту безпеку, не дивлячися їм просто в очі.

Наведений факт типовий для білої і червоної Москви. Обидва тоталітарні режими тримаються тільки на почутті страху правителів перед підданими, а підданих — перед їхніми правителями. Там немає місця на людські почування пошани, прив'язання, довір'я, вдячности і любови. Страх наказує дряпатися на щораз вищі щаблі влади. Всі засоби, включно з підступним убивством, дозволені. Сталін міг отруїти Леніна, Сталіна могли задушити його соратники, а Хрущова усунути від влади його ставленці, яких він поставив на найвищі пости і яким найбільше довіряв. Провиною Хрущова було те, що він знехтував досвід царів і, виїжджаючи поза Москву, не наглядав за діями та намірами своїх співробітників.

Усунення Хрущова було закономірним явищем. В ньому немає нічого дивного, загадкового. Є лише питанням часу, коли така сама доля спіткає Косиґіна і Брежнєва, а за ними тих, які по них прийдуть, як ще вдержиться до того часу комуністична влада.

ЧИ РОМНІ — РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КАНДИДАТ В 1968 РОЦІ?

Сенатор із Ню Йорку Джекоб К. Джевітс заявив 22-го березня, що він у 1968 році не буде підтримувати кандидатури на президента нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера. Того самого дня мишиґенський губернатор Джордж Ромні конферував з Джевітсом у Сенаті. Ця вістка знов актуалізує справу республіканських кандидатів у майбутніх виборах.

Республіканська партія після програних у минулому році виборів не має провідника, бо колишній сенатор і кандидат на президента Беррі Голдвотер заявив, що не буде кандидувати в найближчих президентських виборах, а колишній віце - президент і кандидат із 1960-го року Ричард М. Ніксон не займає жадного такого становища, з якого, звичайно, виходять кандидати на президентський пост.

Під час виборчої кампанії 1964 року виринули були як можливі кандидати губернатори Пенсилвенії Скрентон та Мишиґену — Ромні. Скрентон не здобув номінації, а Ромні навіть не старався про неї, хоч не заявляв, як це було в 1962-му році, що не старатиметься про крайовий уряд. Покійний президент Джан Ф. Кеннеді вже в 1954-му році почав старатися про те, щоб в 1960-му здобути президентське становище, що йому і вдалося, коли він переміг був, хоч і незначною більшістю, Ніксона.

Губернатор Джордж Вілкен Ромні не говорить тепер про те, що він плянує кандидувати на становище президента ЗДА в 1968 р. Але він тепер поводиться так, як майбутній кандидат. Він в цьому місяці виголосив промови у стейтах Айові, Ню Йорку, Міннесоті, Іллиной, Коннектикаті, Вест Вірджінії та у Вашинґтоні, Д. К.

Приятелі губернатора Ромні гадають, що він розкриє свої пляни аж після виборів 1966-го року.

Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" в Дітройті Дейвід Р. Джовнс симпатично змальовує особу мишиґенського губернатора. Він є добросердний, щирий, енерґійний та дружній. Він відданий своїй родині — жінці та 4-ом дітям і 8-ом внукам. Ромні — глибоко релігійна людина. Його філософія корениться в засадах мормонської релігії, єпископом якої він колись був. Один із найближчих приятелів мишиґенського губернатора каже: „Хто хоче зрозуміти Джорджа, той мусить взяти до уваги те, що він є мормоном".

Голова Корпорації Амерікен Моторс Ричард Е. Кросс твердить, що Ромні глибоко переконаний, що Господь призначив його на провідника, і він мусить ним бути. Минулого листопада Ромні переобрано губернатором більшістю 383,000 голосів, хоч президент Джансон здобув у тому стейті 1,100,000 голосів і демократи зайняли тоді всі інші виборчі становища і мають контролю над обидвома Палатами стейтової Леґіслятури вперше за 30 років. Ромні переміг, бо йому вдалося за першої каденції домогтися бюджетової надвишки в стейтовій скарбниці в сумі $105,-000,000. За демократичних губернаторів були постійні дефіцити.

Великий вплив на виборців має й те, що губернаторові Ромні вдавалося приєднати для своїх плянів більшість демократичної Леґіслятури. Деколи він здобуває своїх політичних противників не арґументами, а своєю особистістю. Громада вперше побачила Ромні при праці, коли він в 1954-му році, ставши президентом Амерікен Моторс, врятував цю Корпорацію від банкрутства.

Так само вирішив Ромні врятувати стейтові фінанси, коли на початку 1962-го року старався про номінацію на кандидата на губернатора. Він осягнув це, і зрезиґнував із річної платні в сумі $156,-000 в автомобільній корпорації, щоб старатися про становище губернатора, що дає тільки частину цієї платні.

Один із приятелів Ромні сказав: „Мишиґенський губернатор ще не відчуває, що він має старатися про президентське становище. Коли він це відчує, тоді вестиме завзяту боротьбу за здобуття найвищого в цій країні становища".

Л. Г.

АВТОМАТИКА І ... РАХІВНИЦІ

Чорноморський район міста Одеси. „В залі один біля одного майже впритул канцелярійні столи, стільці, тумбочки, шафи. В шафах, на стеляжах і просто на підлозі — густо присипані пилом хмарочоси паперів. За столами десятки чоловіків та жінок. З раннього ранку до пізнього вечора їх оглушує шум рахівниць.

Наприкінці місяця або року кулеметні черги кісточок на рахівницях лунають до пізньої ночі." (З „Радянської України" за 9 березня ц. р.).

Ліквідують хрущовські порядки

Київські газети опублікували 17 березня ц. р. „указ" Президії Верховного Союзу УССР, яким об'єднується Міністерство сільського господарства і Міністерство виробництва та заготівель сільськогосподарських продуктів УССР в одно союзно - республіканське міністерство сільського господарства „української республіки".

Цим самим „указом" Петра Дорошенка іменовано новим міністром сільського господарства УССР на місце довголітнього міністра Співака, дальша доля якого покищо невідома.

Хто ж такий Петро Дорошенко?

До серпня 1955 року він був секретарем Вінницького обкому партії, а від того часу аж до вересня 1959 р. начальником сільсько - господарського відділу ЦК компартії України.

Від вересня 1959 р. він перший секретар Чернігівського обкому партії, а в січні 1963 р. обирається першим секретарем Одеського сільського обкому партії (час хрущовських реформ у структурі партійної організації). Від грудня 1964 р. він перший секретар Кіровоградського обкому партії.

З цих біографічних даних видно, що новий міністер сільського господарства України є партійний апаратчик, спеціяліст у сільському господарстві. Відійшовши з Центрального Комітету компартії України, він займав становища першого секретаря в областях, в яких сільське господарство має переважаючий характер.

Іменування партійця - апаратчика на пост міністра сільського господарства означає, що загострена у свій час Хрущовим партійна контроля над сільським господарством і тепер не зменшиться. Але об'єднання обидвох міністерств, які роз'єднав був Хрущов, є одною з ознак ліквідації хрущовських реформ. Тих ознак є більше, про деякі з них ми вже згадували, про інші напишемо.

Те, що тепер відбувається в Україні і в цілому СССР у ділянці сільського господарства, не можна назвати інакше, як суцільною ліквідацією хрущовських реформ.

Тому, одначе, що відповідальність за ці реформи несуть і всі теперішні керівники СССР і Центральний Комітет в цілості, справи не називається на ім'я, не говориться, а тільки робиться.

Те, що сталося за час хрущовської влади в партії, завеликий блямаж і для КПСС і для її проводу, щоб про це публічно говорити, бо в дійсності за влади Хрущова повторився культ особи, тільки не такий кривавий, як за Сталіна.

абв.

● **Кол. єгипетський король Фарук помер у Римі** в четвер 18 ц. м. під час вечері в ресторані на атаку серця, у віці всього 45 років. У своєму заповіті ввесь свій масток, що його заздалегідь, ще за свого панування, примістив у закордонних банках та вивіз з собою після революції, записав своєму 13-річному синові і двом дорослим донькам, але нічого не залишив своїм обом колишнім дружинам, з якими розвівся.

НА ТЕМИ ДНЯ

ПРІРВА МІЖ НАРОДОМ І ПРОВОДОМ

Алярмові статті, що появились у польській пресі по цьому боці залізної заслони на тему плянової розкладової роботи, яку проти польської еміґрації повів комуністичний режим у Варшаві, заактуалізували прастару проблему відношення між владою та народом. Водночас: масового яничарства, чи пак трагічного конфлікту між інтересами рідної нації й інтересами партії чи верстви народу, що у своєму пристосуванні, у своєму прислужництві, щиро чи нещиро насправді працює на смертельного ворога власного народу. Заактуалізувалась також проблема, чи треба в принципі миритися з державною владою, яка є „своєю", себто, коли земляки становлять державну верхівку і її низовий апарат.

Поляки з-над Висли й Варти, що приїздять до Америки у відвідини до своїх рідних, однозгідно стверджують найосновніше явище сучасної Польщі: польський нарід — кажучи найделікатніше — не має довір'я до державного проводу, яким поголовно є комуністи, а той державний провід не має довір'я до народу. Тому нарід толерує ту владу тільки тому, що свідомий геополітичної ситуації Польщі: на сході Росія, на заході Німеччина, — і свідомий безсилости в обличчі совєтських дивізій. Тим часом державно-партійний провід свідомий ворожости збоку народних мас, здвигнув поліційний режим з донощицтвом, як одним із найширше стосованих засобів правління. Внаслідку створилась атмосфера, в якій усі задихаються.

Так є в Польщі — ніби „найліберальнішій" з усіх сателітних країн. Що й казати про Східню Німеччину з її зненавидженим Вальтером Ульбріхтом та берлінським муром, як фізичним засобом проти втечі всього населення країни! Алеж в усіх цих країнах ті, що при владі, і ті, що їм підкорені, діти однієї нації, люди тієї самої мови, пов'язані спільними вузлами крови, посвоячення, минувшини і культури. Як можливо, щоб в одному народі творилась така прірва? Кудою проходить така внутрішня лінія поділу? Чи це поділ тільки на упривілейованих і експлуатованих, отож на матеріяльному ґрунті, як це було в Середньовіччі за існування каст, чи, може, поділ із глибшим підґрунтям — духового, ідейного характеру?!

Цієї проблеми не вичерпує відповідь, що коли б не стало большевицької влади в Москві, то „було б інакше". Очевидно, що було б інакше, бо у вільних виборах зникли б Ґомулки й ульбрихти. Але помилково думати, що їхній режим у Польщі та Східній Німеччині є тому таким режимом, що над ним стоїть контроля Москви. З контролею чи без контролі — Ґомулка, Ульбрихт та їхні однодумці були б такі самі: не визнавали б нікого поза своїм партійним гуртом і ставились би до всіх опозиціонерів, як до ворогів, що їх треба винищити.

Відсіль питання: чи правильна теза „хай буде будь-яка Україна, аби тільки Україна з українцями при владі, без московської контролі"? Як виглядала б Україна з гуртом любчиків при владі?! Здається, так само фальшиво казати: „хай будь-яка ... аби була", як фальшиво казати: „хай не буде ніякої, якщо не буде такою, як я хочу". Не „я", а нарід, — тільки така держава варта існування, коли нарід має довір'я до своєї влади, а влада знає, що спирається на довір'ї, а не на багнетах.

Ось проблеми, над якими треба б дискутувати.

І. К.

Роман С. Голіят

ОПОВІДАЄ НАЙНОВІШИЙ СВІДОК

У „Свободі" з 3-го і 4-го березня ц. р. автор цих рядків під поданим повище заголовком дав короткий огляд книжки Волтера Цішека „З Богом у Росії"*.

„Свобода" одержала дозвіл на передрук уривків з цієї книжки, так що тепер зможемо ширше запізнати наших читачів про повстання українських політичних в'язнів у Норильську.

„Одного ранку в березні 1953 року — пише В. Цішек — через голосники концтабору повідомлено, що Сталін помер. В'язні з радости почали христитися (стор. 182). Напруження було таке велике, що можна було сподіватися чогось надзвичайного. Почали перегруповувати в'язнів з табору в табір, щоб в такий спосіб виелімінувати провідників.

До табору почали прибувати нові в'язні. Це були здебільша „бандерівці", славні українські партизани, які ненавиділи большевиків. Одна з тих груп відмовилася йти на працю при будові „Горстроя" і походжала по табору так, немов би то був їх власний. Вони були повбирані в добрі цивільні убрання і поводилися з таборовою адміністрацією так, що наглядно було видно, що не хочуть дати себе скривдити.

З уст до уст кружляли привезені „бандерівцями" історії про повстання в концтаборах Караґанди. Мені здається, що адміністрація табору ч. 5 стратила контролю".

За яких сто ярдів від табору ч. 5 був табір для жінок, в якому було багато українських монахинь. Вони мали великий виховний вплив на молодь. Отець Віктор, який разом з автором цієї цінної книжки створив підпільну „мовчазну" церкву, часто ходив під дротяну загороду жіночого табору й на умовлених місцях сповідав ув'язнених. Коли ситуація була небезпечна, забирав від жінок список гріхів, виписаних на аркушиках паперу, де замість прізвищ жінки виставляли свої числа, і наступного дня давав їм розгрішення, поодиноко або всім нараз.

Одного дня в квітні, коли попри табір ч. 5 проходили бригади жінок на працю до копалень глини, новоприбулі почали їх здоровити і обмінюватися з ними записками, перекидаючи папірці через дротяну загороду. Коли МВДисти почали відганяти жінок, новоприбулі зчинили крик. З вежі посипалися постріли, і двох бандерівців забито вмить, а трьох інших поранено.

В той час було заборонено стріляти навіть МВДистам. І так почалось повстання.

Одні заопікувалися вбитими й пораненими, другі подалися в сторону вежі, а ще інші розійшлися по табору, поширюючи вістки про вбивства.

Негайно сформувався страйковий комітет під проводом Михайла і кількох бандерівців, який закликав усіх до страйку й послуху. По цілому таборі в'язні виявляли й ліквідували донощиків. Створено власну міліцію, яка тримала лад і порядок та приборкувала грабіжників. Перший наказ, що його проголосив Михайло, заборонив виходити до праці і грабувати харчі, щоб їх вистачило для всіх.

Після довгих переговорів з представниками таборової влади бандерівці погодилися піти до праці. Але одного ранку, коли дві бандерівські бриґади наближалися до фабрики, їх обскочили МВДисти, завантажили у тягарові авта і кудись вивезли. Це був другий з черги претекст до повстання, до якого приєдналися жіночий табір і табори ч.ч. 3 і 4.

В таборі ч. 3 перебували „каторжники", в'язні з довгореченцевими присудами. Тому, що серед них було багато колишніх вояків і старшин, повстання було зорганізоване на військовий лад.

В міжчасі партійні представники з Норильська різного роду обіцянками намагалися заспокоїти „бунтарів". Коли у висліді переговорів з революційним комітетом не дійшло до порозуміння, комітет ультимативно заявив, що на майбутнє говоритиме лише з представниками із Москви. На знак протесту, на двоповерховому бараку вивішено чорний прапор — емблему смерти, а на його стіні, зверненій до Норильська, великий транспарент з написом: „Допоможіть нам звільнитися від убивців!".

Нарешті з'явилася комісія з Москви. Але кількаденні переговори з нею ні до чого не привели, хібащо привезено для в'язнів три вантажні авта харчів, бо таборовий магазин був уже майже порожній.

Протягом того часу, — пише о. Цішек, — я вислухав масу сповідей. В'язні, не знаючи, коли може розпочатися стрілянина, як вояки перед атакою, старалися полагодити свої душевні справи. Я відправляв Служби Божі кожного дня, причащаючи вірних.

Повстання в таборі ч. 5. тривало понад місяць. —Цілий тиждень голосники з-поза табору закликали в'язнів піддатися.

На початку червня військо оточило табір, і почався рукопашний бій. В'язні хапали цеглу, каміння, дрова і будували вздовж дротяної загороди барикади. Але що можна було вдіяти проти кулеметного вогню? „Коли ми відходили, — пише о. Цішек, —я бачив звисаючу з даху емблему смерти — череп та кістки"

Провідника революційного Комітету Михайла схопили і вивезли, багато в'язнів покінчило життя самогубством, а решту загнали на каторжну роботу в каменоломи.

З початком червня 1953-го року, коли військо розправилося з табором ч. 5, прийшла черга на табір ч. 3. Як згадано вище, люди були там краще зорганізовані, по-військовому. На чолі стояв „знаний на цілу Росію фаховий злочинець — „Володимир". В кузнях до пізньої ночі виробляли зброю: ножі, мечі і сокири. Донощиків змушували копати рови і встановлювати загорожі. Повстанці пускали паперових орлів, які з височини розсипали над Норильськом летючки із закликами про допомогу. Вони мали своє радіо, і часто відповідали своїми зверненнями на совєтську пропаґанду.

Не зважаючи на добре запляновану оборону, в серпні змоторизоване військо вдерлося до табору. Багато в'язнів на знак протесту поповнило самогубство, розрізуючи собі ножами животи. Самогубство поповнив також і провідник повстання „Володимир". 78 осіб було забитих, на 150 поранених.

Повстання примусило совєтську адміністрацію ввести для в'язнів значні полегші. Домагання революційного комітету виконано — в'язні не мусіли вже носити на сво- мусіли вже носити на своїх убраннях зненавиджених чисел і могли писати раз на місяць додому (раніше раз на рік); могли ходити по табору і за працю отримували платню; в таборі створено кантини, де можна було купити цукор, хліб, цукорки й тютюн; також харчування в таборі покращало.

В 1954-му році спеціяльні комісії почали перевіряти присуди в'язнів і частинно їх звільняти. В першу чергу звільняли чужинців. Багато в'язнів після звільнення поселилися в Норильську, в якому о. Цішек разом з іншими українськими священиками провадив свою місійну душпастирську працю,

*) WITH GOD IN RUSSIA. By Walter J. Ciszek, S.J., with Daniel Flagherty, S.J. (My 23 Years As a Priest in Soviet Prisons and Labor Camps and in Siberia.) With imprimatur: Francis Cardinal Spellman. McGraw-Hill Book Company, New York-Toronto-London. The America Press New York, 1964. 302 pp.

Свято Самостійности і Соборности в Шикаґо

Шикаґо. — 24 січня українські парихії обох обрядів відзначили Роковини 22-го січня релігійними відправами в наміренні Українського Народу. Ветерани українських військових формацій відбули в годині 1-ій вполудне свій традиційний апель, згадали товаришів по зброї, що згинули на полях боїв або не мали дожити теперішніх часів.

У вщерть випоненій авдиторії Шопена відбулася Академія з приводу актів Самостійности і Соборности України з 1918-19 рр. започаткована співом українського й американського гимнів. Секретарка Ліґи АУП п-ні Марія Шпікула проголосила прокламацію мейора міста Шикаґо — Ричарда Й. Дейлі, що в ній підкреслив вагу актів 22-их Січнів у стремліннях українського народу до своєї державности.

Формального відкриття Свята доверив проф. І. Михальцевич, заст. президента Ліґи АУП — вітаючи духовенство, ветеранів та приявних.

Головну промову виголосив д-р Матвій Стахів зі Скрентону, відомий історик визвольних змагань України та редактор тижневика „Народна Воля".

Деклямацію вірша А. Юриняка — „Похідволі не спинить" Марійка Іващук закінчила першу частину програми.

Мистецьку програму в цілості виконали місцеві мистці. Зокрема камерний тенор (дописувач не подав хто) виконав пісні „Ой поля" В. Барвінського, „Дума" М. Волошина, „В краю моїм" — Ол. Бобикевича до слів вірша Т. Курпіти, а сопран -і Ія Мацюк виступила з піснями „Жита" А. Гнатишина, „Трембіта" Н. Нижанківського та „Гей тополі" — Ол. Бобикевича. Прецизне виконання поодиноких сольових точок, дуже оригінальна їх інтерпретація та знаменита голосова кондиція цих небуденних в теперішньому часі солістів не завела очікувань публіки, яка реаґувала рясними оплесками. Таким же признанням нагоділила публіка рецитаторку Рому Турянську.

Завершенням програми був виступ Чоловічого Хору „Сурма" (Шикаґо) під мистецьким керівництвом ветерана українських хорових ансамблів проф. Івана Трухлого, який відспівав „Вилітали орли", „За рідний край" — муз.М. Гайворонського та „Прометей" К. Стеценка. Цей Хор ще раз дав доказ свого високого мистецького рівня під кожним оглядом.

Відповідними до високого мистецького рівня сольових і хорових продукцій акомпаніяторами були проф. Василь Шуть і д-р Володимир Касараба. Свято улаштовували Ліґа АУП і Об'єднання УА Організацій при чому господарем в цьому році була Ліґа.

Після Свята представники організацій мали нагоду побувати у залі Дому Відділів УНСоюзу при 843 Н. Вестерн Евню, де зустрілися з д-ром М. Стаховим, який запізнав приявних з деякими важнішими актуальними проблемами нашої спільноти.

Вечором того ж дня д-р М. Стахів був гостем Громади під час вечері-бенкету у вужчому колі в ресторані „Комо-Інн", що пройшов серед милої, товариської атмосфери.

И. Н.

Пластова Фундація в Ню Йорку зібрала $48,000 на сплату та перебудову пластового дому

УЧАСНИКИ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ПЛ. ФУНДАЦІЇ

Сидять зліва: Ярослав Падох, Христина Навроцька, інж. Роман Баранський — голова, Марта Ярош і інж. Володимир Хамула, містоголови. Стоять: Тиміш Шевчук, Михайло Савицький, мґр Петро Дармограй, Володимир Корнаґа, мґр Олександер Мотиль, Тарас Триш, інж. Богдан Соболта, Еміль Сушків, і інж. В'ячеслав Вишневський.

Ню Йорк. — 13 березня, в своїй домівці, яка хвилево приміщується в Народному Домі, найвоніша нюйоркська установа: Пластова Фундація, відбула свої другі річні загальні збори, на яких підсумувала свої здобутки й намітила дальші завдання. І ті й ті є імпозантні. Довголітня мрія понад шости сотень пластової молоді в Ню Йорку, її батьків та приятелів Пласту швидко й пляново здійснюється. В минулому році Пластова Фундація набула відповідний будинок, який сусідує з Народним Домом на „український" Другій Авеню й розі Дев'ятої вулиці, а в короткому часі розпічнеться його ґрунтовна перебудова, щоб дати пластовій молоді наскрізь модерне, пристосоване до її потреб, приміщення.

Кошт будинку: 86,000 дол., а кошт перебудови та устаткування винесе бодай 30,000 дол. Завдання нелегке, але його здійснення находиться, як виявили звіти управи, на надійній дорозі.

Збори відкрив голова Фундації інж. Роман Баранський згадкою передчасно померлого добродія Фундації та приятеля Пласту, інж. Павла Білаєвича, після чого обрано президію зборів в особах Ярослава Падоха — голови і Тараса Триша — секретаря. Після прийняття протоколу перших зборів управа склала свое справоздання. Голова інж. Баранський з'ясував заходи Фундації для підшукання відповідного будинку. Куплю уможливили щедрі пожертви пластунів, їх батьків і приятелів та деяких установ, поміж якими з Українським Народним Союзом, який дав на дім морґеджову позичку на догідних умовах та „подоживи" тисячу долярів пожертви. Товариства Українських Лікарів та Інженерів, нюйоркської округи склали щедрі пожертви по п'ятсот долярів. Покищо збірка обняла передусім пластову громаду. До ширшого громадянства Фундація збирається апелювати в цім році, потребуючи грошей на перебудову й устаткування дому. Серед справді пластової дбайливости за свою домівку вирізнився 2-ий Курінь юнацок ім. Лесі Українки Ню Йорку, який своїм наполегливим пластовим заробітком зібрав на цей пластовий дім імпонуючу суму 2,200 дол. Пляни перебудови, злагоджений безкорисно архітектом інж. Іваном Заяцем, скоро буде реалізований, чим займається технічна комісія, очолена інж. Євстахієм Ярошем. З уваги на високі кошти перебудови і устаткування дому збірка на нього буде продовжуватися і серед пластунів та їх батьків і серед ширшої громади.

Закінчуючи своє спраздання інж. Баранський подякував всім співробітникам, всім жертводавцям і всій місцевій українській громаді за дуже прихильне відношення до великого і важливого діла.

Після цього звітував касир Фундації та господар її дому, Володимир Саляк, який з'ясував фінансовий стан Фундації, подав інформації про господарське зрівноваження прибутків і витрат Фундації та її дому і запропонував бюджет на новий діловий рік.

Прибутки за минулий рік досягли 96.41.20, а витрати 92.062.00, що залишило в касі 3'979. 20 дол. За ним звітували: містоголова і правний дорадник Ярослав Падох, другий містоголова Еміль Сушків і секретар Вячеслав Вишневський. Контролю Фундації перевели і звіт з неї склали мґр. Петро Дармограй та Тиміш Шевчук. Цей останній, згадуючи величезну працю управи, зокрема й її взірцеве книговедення, висловився, що коли б цю працю провело Сити Голл, то самі платні службовиків зужили б всі зложені пожертви. Найкоротший звіт склав голова товариського суду інж. Володимир Хамула: суд, як належить пластовому судові, не мав ніякої діяльности, бо вона була зайва. Управа і члени працювали в найкращій гармонії.

Після уділення абсолюторії з признанням за добре виконану працю управі Фундації вибрано її нові органи: інж. Роман Баранський — голова, інж. Володимир Хамула — перший — і пані Марта Ярош — друга містоголови, Володимир Саляк — касир, Тарас Триш — секретар, Ярослав Падох — правний і інж. Євстахій Ярош технічний референти, Вячеслав Вишневський орган. референт і враз із інж. Богданом Соболтою зв'язкові з Пластовою Станицею та Пласт-Приятом. До контрольної комісії ввійшли мґр. Петро Дармограй, голова та Тиміш Шевчук і Володимир Корнаґа, члени. Товариський суд складають Еміль Сушків, Богдан Саврас і Михайло Савицький.

Між резолюціями одноголосно схвалено скласти подяку всім жертводавцям за підтримку у трудних початках Фундації, закликати всіх тих пластунів, пластових сеньйорів, пластових приятелів і батьків молоді, які ще не склали своїх пожертв, зробити це негайно, щоб перебудова не вимагала нових позичок.

Схвалено звернутися з закликом і проханням до всіх місцевих громадських установ та всього громадянства, щоб своєю допомогою перебудувати, влаштувати та сплатити пластовий дім, який стане кузнею національного виховання нових наших поколінь. Окрему подяку схвалено для редакції „Свободи" за її прихильність та безкорисну допомогу в популяризації купна пластового дому та збірки на його сплату.

Н. Н.

ПІСЛЯ ФЕСТИВАЛЮ

На велигавий фестиваль української пісні і танку „В пошані Шевгенкові", що відбувся минулої неділі в залі Музигної Академії в Брукліні, прибула публіка масово не лише з нашої Метрополії, але й з далеких сторін, навіть уявіть собі, з таких Сиракюз! Фестиваль був замітний і тим, що в ньому взяла угасть га, найменша американська Україна, тобто дітоґки всякого віку й калібру. Імпреза, як знаєте, випала по полудні, і це дало нагоду поклонитись Батькові - Тарасові і малятам, і їхнім „бейбісітерам". У кожному майже ряді сиділо по двоєтроє соколяток на колінах у матерів ги бабусь. Ба! — коли б то вони сиділи, а то вергілись, мов веретениа, вилазили на крісла, влаштовували перегони поміж кріслами і в тому подібний спосіб проявляли свою активність.

В першому ряді, під самою оркестрою, дали окремий фестиваль, або спектакль, двоє гудових янголяток, що їх ніяк не здолали втихомирити ні мамця, ні бабця, ані дядько з тьотею, які гас до гасу прибували на підмогу. Хлопгик раз-у-раз пробував ухопити ззаду за фрак диригента „Думки", Івана Задорожнього, коли той пригинався, щоб укоськати розбриканy оркестру, а дівгинка лепетала: „Мамо, мамо, я хогу той патичок, що ним пан махає!" Само собою розуміється, в такому рухливому товаристві сидяґі поруг достойні ветерани не могли ні на момент заплющити ока під гас цілої програми.

Зате поруг мене сидів дуже гемний хлопець, на ім'я Славгик. Користаюги з нагоди, що коло мене стояло порожнє крісло, мама пересадила його з третього ряду до другого, щоб синогок краще все багив. До реґі, Славгика більше цікавив балет, а менше солоспіви та хорові тоґки, не згадуюги вже про уривки з промови Панька Куліша на похороні Тараса Шевгенка. Як лише появлявся хор, мій маленький сусід клався спати. А тільки виплигували на сцену танцюристи, він зривався, і тоді треба було його тримати за штангата, щоб не виліз, вибагайте, на голову якійсь пані, що сиділа перед нами у першому ряді.

Розуміється, мені, як представникові старшої генерації, прийшлося давати Славгикові пояснення, ги то нак інформації історигно - побутового характеру. Не завжди я вив'язувався з тієї ролі, мушу признатися. Так, до реґі, я ніяк не міг пояснити Славгикові, гому всі козаки без вусів, а найменший з них — з вусами (мова йшла, звигайно, про заслуженого глена „Думки", друга Корнягу).

— А той козак з бородою, то хто, бітник?

— Ні, це мабуть січовий дяк, — відповідаю.

— А той, в окулярах?

— Це січовий писар.

Ціле моє щастя, що Славгик не спитав мене, гому коло табору запорожців під командою Вадима Сулими крутиться так багато красних дівгиць і задьористих молодиць?.. Жіноче товариство, як відомо, було їм, запорожцям, законом заборонене. Ну, мій сусід був ще у такому віці, що його жіноче питання не „бадерувало", навіть солістка балету, пані Минаїв-Тенцер, не зробила на нього особливого враження.

А так, загально кажуги, фестиваль пройшов у дуже милій, майже родинній, український атмосфері!

ІКЕР

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

КОНҐРЕС АРАБСЬКИХ НАФТОВИХ КОНЦЕРНІВ В КАЇРО ПРИЙНЯВ ПОСТАНОВУ, щоб не постачати нафти ні одній такій країні, яка бойкотуватиме „будь-котру союзну арабську країну". Гадають, що це звернене проти Західньої Німеччини, яка проголосила, що припинить будь-яку допомогу Єгиптові (Об'єднаній Арабській Республіці) в репресії за параде приймання комуністичного ватажка Вальтера Ульбріхта. Однак Савді Арабія і Лібія, головні доставці нафти Західній Німеччині, заповіли були, що вони не зірвуть торговельних взаємин з Німеччиною.

КОЛИШНІЙ АСТРОНАВТ ДЖАН Ґ. ҐЛЕНН ДОМАГАЄТЬСЯ ДОСЛІДЖУВАТИ ВСЕСВІТ навіть тоді, коли б не було СССР, який конкурує в цій ділянці із ЗДА. На думку полковника Ґленна дослід космічних просторів є важливіший від того, чи вдасться до 1970-го року залетіти до Місяця, як це плянує Крайова Аеронавтична й Космічна Адміністрація. Науковець цієї Адміністрації д-р Гомер Нювелл заявив, що Наукова Рада в справі космічних просторів дуже поважно дивиться на наукові досліди Марса, хоч журнал „Наука" скептично дивиться на цю справу і сумнівається, чи вдасться знайти якесь життя на Марсі.

ТРИ ЛУКИ І ЦАРІВНА ЖАБА

П'ятнадцятий з черги раз пластове новацтво Ню Йорку переживало в дні 28-го лютого р. р. свою традиційну новацьку забаву, отриману ту „трілюкову забаву, получену із виведенням казки - розповіді для старших і молодших цюче-новаків, учасників забави. П'ятнадцять вже, значить, років новацькі виховники станиці Ню Йорку при помочі батьків переносять наших дітей у світ казки, української казки, зміст і моральну науку якої малі слухачі глибоко переживають. Важко повірити, що такий довгий час консеквентно переводиться ці імпрези із кожнорічним великим вкладом праці та часу новацьких братчиків і сестричок. Але, коли ми цим разом поглянули на залю, то побачили між сьогоднішніми сестричками, братчиками — організаторами забави тих, які декілька років тому назад ще самі забавлялися у чарівних костюмах, як новаки і це найкраще вказує на довгі роки „традиційної" новацької забави. Між цими однак новими новацькими виховниками щорокy, як довго пам'ятаємо ці забави, стоїть в осередку невтомна і всім добре відома „сестричка" — пл. сен. Е. Гойдиш. Вона кожного року с душею цієї імпрези, вона помагає все новим рядам своїх „пластових дітей" у підготовці, декораціях і виведенні казки.

Тому не диво, що голова гуртка Пласт-прияту в Ню Йорку пані Марта Ярош, відкриваючи забаву, саме підкреслила невтомну працю „сестрички Стахи" і висловила їй особливу подяку від батьків цієї пластової дітвори, що має щастя слухати її розповідей і казок. Великі завдання новацьких виховників й імпрез станиці призначених для новацтва представив також станичний пл. сен. В. Хамула, вичисляючи ряд імен дозвідних братчиків і сестричок, що причинилися в цьому році до переведення забави. Після цих слів, що були приємні для присутніх, на жаль не дуже численно, батьків пластової молоді, розпочалася нетерпляче очікувана усіми забава казка про „три луки". Розповідала її пл. сен. Е. Гойдиш і виконували новаків і новачок у відповідних для своєї ролі одягах. Справді можна подивляти винахідливість і працю пластових виховників і матерей новацтва, що спільними силами вичарували таке казкове багатство і красу поодиноких одягів. Важко тут вичислити усі, працьовитими руками виготовлені одяги квіток, метеликів, русалок, лицарів, карликів, князенків, що творили прегарне тло до виведення казки. Все ж здається, що найбільше подиву і захоплення так у молоденьких як і в старших глядачів викликала кульмінаційна точка казки — це приїзд на двір короля, жаби і її переміна в прегарну царівну. Спосіб розв'язання важкого завдання цієї переміни на очах соток критичних малих глядачів і виконання маски жаби був дійсно подиву гідний і тут належиться признання не лише царівній-жабі новачці Г. Рогожі, але вперше чергу її мамі. Шкода, що не вдалася на закінчення казки заповіджена дефіляда усіх дітей в костюмах — можна б мати кращий перегляд їх краси і дбайливости виконання. Шкода також, що ціла увага матерей дітей зосереджується на виконанні якнайкращого одягу на цей один день і заслонені мистецтвом своїх рук вони забувають, що від них вичікується здавалося б самозрозумілої помочі і співпраці у вдержанні їхніх дітей в рямцях зорганізованої забави і порядку на залі.

Закінчуючи першу частину забави, імпрезова референтка гуртка Пласт-прияту пані Н. Ільницька кинула дуже добру думку створити випозичальню дитячих костюмів, де могли б ці всі одяги, що їх бачимо кожного року найти можливість використання не один раз а принаймение декілька. Надіємося, що її заклик знайде широкий відгук серед батьків новацької пластової молоді.

О. К.

Як працює український Лорейн

... Перед нами перше число збірника „Лорейнські Вісті", органу українських організацій Лорейну під редакцією фронтовика ґромадської роботи — Богдана Дейчаківського. Сторінок 36, виконання офсетом пластової робітні „Літпрес", Дітройт, Миш. „Про Пласт у Лорейні звітує Роман Клос, про Кредитову Кооперативу — Богдан Дейчаківський, про Фонд Катедри Українознавства — непідписаний автор, про Український Народний Фонд — „Збірник Народного Фонду в Лорейні". Кость Мацілинський —пише про УНСоюз; тут є також стаття про УНПоміч. Дані про інші організації (як Народний Дім, Відділ УККА, СУМА, Союз Українок) — Редакція „Л. В." обіцяє подати в дальших числах.

Та не тільки лоренським хлібом насущним живуть лорейнці: у збірнику — аж три статті про справу Катедри Українознавства. Тамара Погублей вміщує —статтю: „Діти — наша майбутність", а головний редактор, Б. Дейчаківський пише про вашингтонський здвиг під кутом недостатнього покриття наших мрій і слів „ділом і у-ділом" — грошом.

Та найцікавіша частина збірника — це цифрові звіти із жертвенности лорейнців — поіменні списки жертводавців — як живий доказ, що в Лорейні мрії і слова таки покриваються грошем. 24 фізичні і правні члени — Фундатори Фонду Катедри Українознавства в Лорейні по 31 грудня 1964 року зложили (кожний по $100) суму $2 600. Шість членів -кандидатів жертвували $170. Разом ліліпутнюмала українська громада Лорейну жертвувала на цю ціль — $2 770.

На Народний Фонд 80 осіб добровільно підвищили свій даток до висоти одноденного заробітку — при чому в родині платять всі затруднені. 106 платників Народного Фонду жертвували в минулому 1964 році — 1 601, в 164 (багато людей виїхали в міжчасі з Лорейну, деякі повмерли), платників в рр. 1951 - 1963 жертвували — $13 714.50. Разом, за час тривання акції Фонду український Лорейн вислав до каси УККА добрих — 15 000. Охочі хай зроблять собі самі зіставлення й вирахують, скільки повинні жертвувати наші громади — середніки і всякі метрополії...

Велику громаду можна поділити на малі сектори, в таких справах ділимо, скільки треба!... і таки гроші зібрати, як в малім Лорейні. Треба, щоб були люди, які штурмували б громаду при кожній нагоді.

Лорейн є в такому щасливому положенні, тому в нього „шафа ґрас". Ось як тут ставиться й сумпоставиться справи свят і буднів. В закінченні статті: Український Народний Фонд автор пише:

„... Рік 1965 є ювілейним роком УККА. Управа нашого Відділу зачала збірку на Народний Фонд за 1965 рік від 22 Січня 1965 — в день свята української незалежности.

Управа Відділу звертається до всіх наших громадян з проханням: „прийдіть із со на це свято і принесіть із собою свій національний даток!"

Чи не гідне є наслідування таке получення солодкого (патріотизму) з практичним (доказом на нього)?..

О. Гайський

Збори УККА в Бостоні, Масс.

Загальні Збори Українського Конгресового Комітету — Відділ в Бостоні відбулись 7 лютого. Зборами проводила президія в складі: проф. д-р І. Олексишин — предсідник, С. Відлярчук — заступник, проф. д-р В. Бандера і п. А. Бараник — секретарі.

По звітуванні з діяльности минулорічної Управи, дискусії над над звітами та уділенні абсолюторії уступаючу Управі, вибрано нову Управу Відділу УККА в такому складі: проф. д-р І. Олексишин — голова, С. Сідлярчук і О. Щудлюк — заступники голови, з тим, що п. Щудлюк виконуватиме теж функцію референта зовнішніх зв'язків, М. Франківський — секретар, Д. Николенко — скарбник, В. Федорів — культурно - освітній референт, М. Волощук — організаційний референт, д-р І. Дідюк і Б. Смолинський — члени управи.

Контрольна Комісія: д-р З. Матківський, В. Ганчар, інж. М. Лис і М. Чайківський.

Товариський Суд проф. д-р В. Бандера, мґр Р. Федорів і М. Возьний.

М. Ф.

Ольга Мак

ВОНО ЗНОВУ ОЖИВАЄ

СЦЕНА НА ОДНУ ДІЮ

(9)

(При останніх рядках голос її дрижить і зривається): Оце вірші! Путящий поет їх писав!.. *(Подає руку):* Ну, прощавайте!

ШЕВЧЕНКО *(цілуючи подану руку, зідхає):* Був путящий, та зледащів. А ви, кумасю, мої вірші пам'ятаєте?

ТАРНОВСЬКА: А що ж — думаєте я їх даром від жандармів у землю закопувала?

ШЕВЧЕНКО: Ніколи вам того не забуду! Ви мені багато дечого врятували тоді.

ТАРНОВСЬКА: Рятувала не лише для вас, а й для цілого народу *(йде до вішака).*

ШЕВЧЕНКО: Дякую вам за добре слово! *(Випереджаючи її, йде до вішака, здіймає муфту і подає):* Мені аж радісніше живеться, коли чую, що люди таки щось читають із того, що я мережу. Неначе й не таким самотнім чуюся. Їйбо! А то ж інколи доходить дотого, що ... *(прикусує уста й відвертається).*

ТАРНОВСЬКА *(кладучи йому руки на плечі, поважно і навіть урочисто):* Незбагненні шляхи Господні, Тарасе Григоровичу! Інколи Він призначає своїм вибранцям великі терпіння, щоб вони в тих терпіннях знайшли зміст свого існування; інколи Він веде своїх вибранців шляхом пониження, щоб тим їх возвеличати; інколи Він засуджує їх на самотність, щоб придбати їм у поклонників цілі народи; інколи Він робить їх жертвами несправедливости, щоб потім їхніми устами відкрити світові велику Правду... *(Тихо):* Тому не нарікайте, Тарасе Григоровичу!..

ШЕВЧЕНКО *(смирно):* Допускаюся того гріха лише у хвилини одчаю, кумасю. Але й на обранництво Боже не посягаю. Бо хто я? Що я?

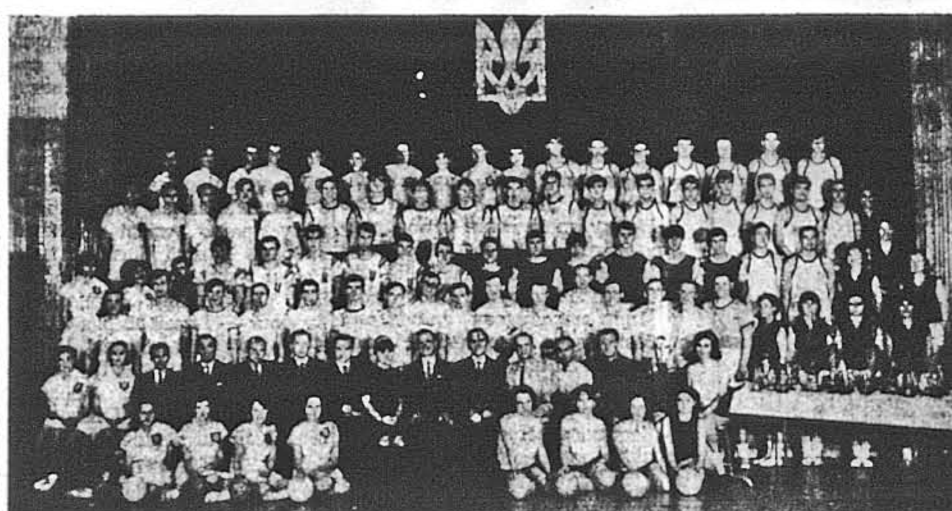
ТАРНОВСЬКА *(дивлячись йому в очі, починає деклямувати):*

Неначе праведних дітей
Господь, любя своїх дітей,
Послав на землю їм пророка —
Свою любов благовістить,
Святому розуму учить...
Неначе той Дніпро широкий,
Слова його лились, текли
І в серце падали глибоко
І, ніби тим огнем, пекли,
Холодні душі...

Знаєте, де той пророк об'явився?.. *(Цілує Шевченка в чоло і тихенько виходить.)*

Ява XV.

(Вражений словами Тарновської, Шевченко стоїть мовчки. Потім помалу підходить до стола й обережно сідає. Побожно бере в руки альбом, пильно приглядається до портрету, ставить його перед собою і ховає лице в долоні. Знову сидить мовчки. Рантом зривається і починає шпарко ходити сюди й туди.)

Учасники і керівники відбиванкового турніру юнаків і юначок за першість СУАСТ-Схід, який влаштувала ГУ СУМА в співпраці з місцевим Осередком СУМА 20-го і 21-го березня ц. р. в залі Української Централі в Пассейку, Н.Дж.

ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР ЗА МИСТЕЦТВО СУАСТ — СХІД

20 і 21 березня в приміщенні Української Централі при 240 Говп Евню в Пассейку, Ню Джерзі, відбувся Відбиванковий Турнір за Мистецтво СУАСТ — Схід дівочих і хлоп'ячих дружин.

Турнір організував Відділ Фізичного Виховання Галовної Управи СУМА в порозумінні з Управою та ланковим відбиванки СУАСТ — Схід. Господарем Турніру був Осередок СУМА ім. ген. М. Тарнавського в Пассейку. Турніром провадив д-р Михайло Снігурович — ланковий відбиванки СУАСТ — Схід.

Участь в Турнірі взяли: **юначки:** СУМА Пассейк, СУМА Ню Йорк, СУМА Гартфорд; **юнаки:** СУМА Ютика. СУМА Бінґгемтон, СУМА Ню Йорк І. СУМА Ню Йорк ІІ, СУМА Пассейк, СУМА Йонкерс І, СУМА Йонкерс ІІ, СУМА Гартфорд, Пласт Ню Йорк., СУМА Бруклин, СУМА Філядельфія. Разом: 3 дружини юначок і 11 дружин юнаків. В загальному зареєструвалось 90 змагунів, в тому 22 юначки і 68 юнаків.

Турнір відбувся за правильником СУАСТ — Схід і за загально обов'язуючими правилами гри. Суддювала Комісія в складі: д-р Михайло Снігурович, Григорій Сович, Олекса Грица, Марко Фалінський.

Змагання відбувалися зустрічами кожний з кожним по два сети.

На основі відбутих гор встановлено наступні місця в цілости:

Юначки:

1 — СУМА Пассейк.
2 — СУМА Ню Йорк.
3 — СУМА Гартфорк.

Юнаки:

1 — СУМА Ютика.
2 — СУМА Пассейк.
3 — СУМА Бінґгемтон.
4 — СУМА Ню Йорк І.
5 — СУМА Йонкерс І.
6 — СУМА Гартфорд.
7 — СУМА Йонкерс ІІ.
8 — СУМА Бруклин.
9 — СУМА Філядельфія
10 — ПЛАСТ Ню Йорк.
11 — СУМА Ню Йорк ІІ.

На закінчення Турніру, який тривав два дні (субота 20-го березня від год. 11-ої рано до 10-ої вечером і в неділю 21-го березня від год. 10-ої рано до 5 по полудні) відбулося офіційне вручення перехідних нагород мистецьким дружинам, а саме: Перехідну Чашу за мистецтво юначок дружині Юначок СУМА Пассейк; Перехідну Чашу за мистецтво Юнаків СУМА Ютика. Крім того вручено їм постійні чаші за перше місце та індивідуальні чаші всім змагунам згаданих мистецьких дружин. За другі місця в Турнірі чаші вручено: дружині Юначок СУМА Ню Йорк та дружині Юнаків СУМА ПАССЕЙК.

Окремими постійними чашами нагороджено найкращу змагунку і змагуна турніру, а саме: Мирославу Шагай з Гартфорду та Петра Козіцького з Йонкерсу.

Окремо вирізнено дружину СУМА з Бінґгемтону за взірцеву поведінку та добрий рівень гри. З-поміж всіх змагунів вирізнено також наймолодших змагунів, а саме Володимира Курила з Бінґгемтону та Ярослава Заяця з Ню Йорку.

Згідно з правильником відбиванки СУАСТ — СХІД названі чаші за перші і другі місця є перехідними з тим, що вони переходять на власність, коли даний клюб здобуде їх п'ять разів взагалі. Ця постанова не відноситься до індивідуальних нагород.

Після церемоніялу вручення нагород, провідник Турніру д-р Михайло Снігурович виголосив промову до всіх присутніх змагунів, закликаючи їх до постійного тренінгу та до участи в інших турнірах, які влаштовуватиме УСЦАК-СУАСТ в майбутньому.

Представник ГУ СУМА мгр Євген Гановський склав ґратуляції всім переможцям, подякував д-рові Снігуровичеві за взірцеве проведення турніру, Осередкові СУМА ім. ген. Тарнавського в Пассейку за організаційну допомогу та голові Української Централі п. Хомкові за приміщення.

мґр Є. Гановський
організатор Турніру